Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная Партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і Мінскага Абкома КП(б)Б

ГОД ВЫДАННЯ XXIV
№ 17 (6899)
АЎТОРАК
21
СТУДЗЕНЯ
1941 г.

ЦАНА 10 КАП.

Всесоюзная библиотека

21 СТУДЗЕНЯ 1924 ГОДА ПАМЁР ВЛАДЗІМІР ІЛЬІЧ ЛЕНІН.

17 год без Леніна па ленінскаму шляху, пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна, ВКП(б), увесь совецкі народ, выконваючы ленінскія заветы, будуе комуністычнае грамадства, умацоўвае абаронную магутнасць соцыялістычнай радзімы.

Пад сцягам партыі Леніна—Сталіна наперад, да новых перамог комунізма!

ЛЕНІНІЗМ БЯССМЕРТНЫ!

Семнаццаць год таму назад, 21 студзеня 1924 года, памёр вялікі геній пролетарскай рэволюцыі Владзімір Ільіч Ленін. Памёр чалавек, імя якога знамянуе сабой новую, самую вялікую, самую рэволюцыйную эпоху ў развіцці чалавецтва. У сваім звароце «Да партыі. Да ўсіх працоўных» з поваду смерці В. І. Леніна ЦК большэвіцкай партыі пісаў:

«Усё што ёсць у пролетарыяце сапраўды вялікага і гераічнага—бясстрашны розум, жалезная, незгібальная, упорная, усё пераадольваючая воля, свяшчэнная нянавісць, нянавісць да смерці к рабству і прыгнечанню, рэволюцыйная страсць, якая рушыць горы, бязмежная вера ў творчыя сілы мас, велізарны арганізацыйны геній, — усё гэта знайшло сваё выдатнае ўвасабленне ў Леніне, імя якога стала сімвалам новага свету ад захада да ўсхода, ад поўдня да поўначы».

Уходзячы ад нас, Ленін пакінуў працоўнаму чалавецтву ўсё неабходнае ўзбраенне для перамогі ў барацьбе за сваё вызваленне. Ленін пакінуў самую рэволюцыйную, самую баявую, самую моцную, самую загартаваную ў свеце партыю — партыю большэвікоў, аснавальнікам і правадыром якой ён быў.

Ленін узброіў гэтую партыю самай передавой рэволюцыйнай тэорыяй. Ленін захаваў, умацаваў і развіў далей рэволюцыйнае вучэнне Маркса і Энгельса. Ён узбагаціў марксізм новай закончанай тэорыяй соцыялістычнай рэволюцыі, тэорыяй аб магчымасці пабудовы соцыялізма ў адной асобна ўзятай краіне.

Ленін сакрушыў цвярдыні капіталізма на адной шостай частцы зямнога шара і стварыў першую ў свеце соцыялістычную дзяржаву рабочых і сялян. Тым самым Ленін паказаў на справе ўсяму працоўнаму чалавецтву як змагацца і перамагчы ўсялякі гнёт і эксплаатацыю. «Гэтым ён запаліў сэрцы рабочых і сялян усяго свету надзеяй на вызваленне. Гэтым і аб'ясняецца той факт, што імя Леніна стала самым любімым іменем працоўных і эксплаатыруемых мас» (Сталін).

Ленін памёр. Але дух Леніна, яго неадалімыя, усёперамагаючыя ідэі, яго праўда жыццё бяссмертны. Кожная новая перамога соцыялізма ў нашай краіне, кожны новы поспех у барацьбе рабочых і сялян капіталістычнага свету — таржаство ленінізма.

Ты з намі заўжды! Ты ў рашучай
жывеш барацьбе,
Ў агнях электрычнасці, ў вогулі
звонкае сталі.
І ў лёсе шчаслівых народаў, што
славяць цябе,
І ў тым, хто адзін ў геніяльнасці
роўны табе,
Хто родны нам бацька і мудры настаўнік — наш Сталін!
(Джамбул).

Уходзячы ад нас, Ленін завяшчаў нам трымаць высока і захоўваць у чысціні вялікае званне члена партыі; захоўваць як зрэнку вока адзінства нашай партыі; захоўваць і ўмацоўваць дыктатуру пролетарыята; умацоўваць усімі сіламі саюз рабочых і сялян; умацоўваць і пашыраць Саюз Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік; умацоўваць нашу Чырвоную Армію, наш Чырвоны Флот; захаваць вернасць прынцыпам Комуністычнага Інтэрнацыянала.

На II з'ездзе Советаў СССР таварыш Сталін, ад імя партыі большэвікоў, даў вялікую клятву свята захоўваць і ажыццяўляць ленінскія заветы. Гэтая клятва непарушна выконваецца партыяй большэвікоў.

Семнаццаць год, прайшоўшых з дня смерці Леніна, былі гадамі барацьбы совецкага народа пад кіраўніцтвам Сталіна за пабеданоснае ажыццяўленне запаветаў Леніна.

Вялікі прадаўжальнік Леніна — таварыш Сталін адстаяў ад ворагаў і захаваў у чысціні магутнае марксісцка-ленінскае вучэнне і развіў яго далей. Ён узбагаціў тэарэтычна і практычна—распрацаваў ленінскае палажэнне аб магчымасці перамогі соцыялізма ў адной краіне. Ён развіў далей вучэнне Леніна аб соцыялістычнай дзяржаве ва ўмовах капіталістычнага акружэння.

Сталін адстаяў адзінства партыі ў барацьбе супроць трацкісцка-бухарынскіх здраднікаў. [illegible]

Пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна партыя ажыццявіла распрацаваны ім план індустрыялізацыі краіны. [illegible] Знішчана эксплаатацыя чалавека чалавекам. [illegible]

У СССР пабудаван соцыялізм. Гэтая сусветна-гістарычная перамога нашага народа замацавана ў Сталінскай Канстытуцыі—самай дэмакратычнай Канстытуцыі ў свеце. Перамога соцыялізма дала грамадзянам СССР незыблемыя правы: права на працу, на адпачынак, на асвету, на матэрыяльнае забеспячэнне ў старасці. Перамога соцыялізма, таржаство соцыялістычнага дэмакратызма стварылі совецкаму народу ўсе ўмовы для культурнага, шчаслівага жыцця, для развіцця ўсіх сваіх здольнасцей і дараванняў, ператварылі СССР у краіну передавой навукі, тэхнікі і культуры, у краіну герояў і талентаў.

З дня ў дзень расце і мацнее эканамічная і ваенная магутнасць совецкай дзяржавы. Перамога соцыялізма, выдатная, першакласная індустрыя, растучае маральна-палітычнае адзінства совецкага грамадства—усё гэта забяспечыла велізарнае ўзмацненне магутнасці Чырвонай Арміі. Яна вырасла ў нікім непераможную сілу. Цяпер наша Чырвоная Армія, наш чырвоны Ваенна-Марскі Флот уладаюць передавой ваеннай тэхнікай, кадрамі, аўладаўшымі гэтай тэхнікай, праверанымі ў баях камандным і палітычным саставам. Ворагі нашай радзімы ў апошнія годы на сваіх спінах пераканаліся ў каласальна ўзросшай наступальнай і сакрушальнай сіле Чырвонай Арміі, яе баявой тэхніцы, у храбрасці і адвазе яе байцоў.

Семнаццаты год з дня смерці В. І. Леніна азнаменаваўся далейшым прасоўваннем граніц СССР на поўдзень, захад і паўночны захад. Совецкі Саюз вырас да 16 саюзных рэспублік. У адзіную дружную сям'ю шчаслівых совецкіх людзей улілося яшчэ 10 мільёнаў новых грамадзян—працоўных Літвы, Латвіі, Эстоніі, Бесарабіі і Паўночнай Букавіны. У новых совецкіх рэспубліках бурнымі тэмпамі будуецца новае жыццё, мацнее дружба працоўных усіх нацыянальнасцей. Адбыўшыяся 12 студзеня 1941 года выбары ў Вярхоўны Совет СССР ад новых совецкіх рэспублік прынеслі новую перамогу сталінскаму блоку комуністаў і беспартыйных, паказалі адданасць новых совецкіх грамадзян сваёй соцыялістычнай радзіме, партыі Леніна—Сталіна. Выбары яшчэ раз прадэманстрыравалі маральна-палітычнае адзінства ўсяго совецкага народа, з'явіліся новым трыумфам ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі. Як ніколі, адзіны і моцны брацкі саюз народаў вялікага СССР.

Нязмерна вырасла прыцягальная сіла комунізма, ідэй Леніна—Сталіна, Совецкага Саюза для працоўных усяго свету, для ўсяго передавога і прагрэсіўнага чалавецтва.

СССР уступіў у новую гістарычную паласу развіцця—паласу завяршэння будаўніцтва бясклассавага соцыялістычнага грамадства і паступовага пераходу да комунізма, калі рашаючае значэнне набывае комуністычнае выхаванне працоўных, пераадоленне перажыткаў капіталізма ў свядомасці людзей—будаўнікоў комунізма.

Асноўнай і галоўнай задачай комуністычнага выхавання з'яўляецца барацьба за далейшае ўмацаванне соцыялістычнай дысцыпліны, за далейшае ўмацаванне соцыялістычнай уласнасці — [illegible] асновы совецкага ладу, за далейшы рост прадукцыйнасці працы. Ленін і Сталін вучаць, што прадукцыйнасць працы—гэта, у канчатковым выніку, самае важнае, самае асноўнае для перамогі новага грамадскага ладу.

Прайшоўшыя семнаццаць год з дня смерці Леніна азнаменаваліся новымі поспехамі комуністычнага выхавання, далейшым ростам комуністычнай свядомасці працоўных. [illegible]

Выражэннем росту комуністычнай свядомасці, комуністычных адносін да працы з'явіліся новыя перамогі соцыялістычнага спаборніцтва, стаханаўскага руху, далейшае павышэнне прадукцыйнасці працы, якімі азнаменаваўся 1940 год.

Міжнародная абстаноўка багата на ўсякія выпадковасці і нечаканасці. Максімальна ўзмацніць мабілізацыйную гатоўнасць нашага народа, эканамічную і ваенную магутнасць нашай краіны—гэтага патрабуюць інтарэсы радзімы, інтарэсы народа, інтарэсы комунізма. [illegible]

Семнаццатую гадавіну з дня смерці Леніна працоўныя капіталістычных краін адзначаюць ва ўмовах [illegible] другой імперыялістычнай вайны. [illegible] Справа Леніна перамагла на ўсім свеце!

Няхай жыве ленінізм!

Няхай жыве Сталін!

ПАВЕДАМЛЕННЕ

21 студзеня 1941 г., у 8 гадзін вечара, у памяшканні Дзяржаўнага ордэна Леніна тэатра оперы і балета БССР адбудзецца гарадскі урачыста-жалобны сход партыйнага, совецкага, прафсаюзнага і камсамольскага актыва гор. Мінска з прадстаўнікамі часцей РСЧА Мінскага гарнізона, прысвечаны 17-годдзю з дня смерці В. І. Леніна.

Білеты ў райкомах КП(б)Б.

Мінскі гарком КП(б)Б.

Выканком Мінгорсовета дэпутатаў працоўных.

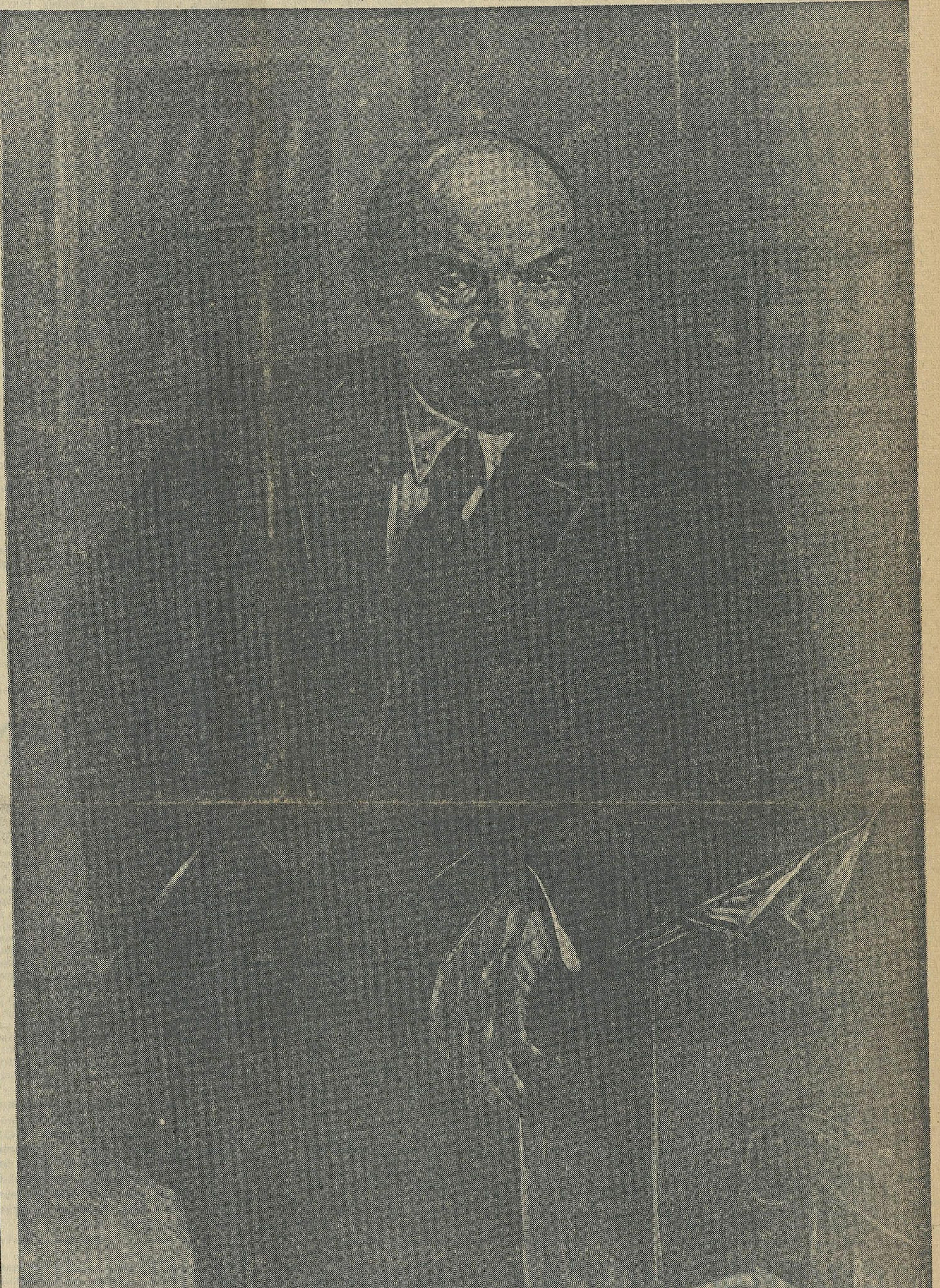

В. І. Ленін.

Фотаздымак карціны заслужанага дзеяча мастацтваў БССР ордэнаносца В. В. Волкава.

РАДЫЁПЕРАДАЧЫ, ПРЫСВЕЧАНЫЯ ПАМЯЦІ ЛЕНІНА

Беларускі рэспубліканскі радыёкамітэт арганізуе рад перадач, прысвечаных памяці В. І. Леніна.

21 і 22 студзеня будуць трансліравацца па радыё ўрыўкі з прамовы таварыша Сталіна аб Леніне, грамафонны запіс прамоў В. І. Леніна, нарысы аб калгасе імені Леніна, Мінскага раёна, і аб рабоце Дзяржаўнай бібліятэкі БССР імені Леніна.

Заслужаны артыст БССР скрыпач Клумаў выканае санаты Бетховена—любімыя музыкальныя творы Ільіча. Артысты Першага Беларускага дзяржаўнага тэатра тт. Кудраўцаў і Станюта і артыст Радыёкамітэта Скальскі прачытаюць урыўкі з любімых Леніным літаратурных твораў.

21 студзеня, у 6 гадзін 40 мінут вечара, беларускія радыёстанцыі РВ—10 і РВ—95 будуць трансліраваць з Масквы ўрачыста-жалобнае пасяджэнне, прысвечанае памяці В. І. Леніна.

(БЕЛТА).

УСЕСАЮЗНЫ РЭКОРД СТАХАНАЎКІ СКОБАВАЙ

ВІЦЕБСК, 20 студзеня. (Кар. «Звязды»). Знатная стаханаўка вязальнага цэха чулочна-трыкатажнай фабрыкі «КІМ» кандыдат партыі тав. Скобава, спаборнічаючы за дастойную сустрэчу XVIII партыйнай канферэнцыі, устанавіла на працэсе насадкі дзіцячых чулкоў 5-га размеру новы выдатны рэкорд.

Са сваіх трох машын «Ідэал» 14-га класа яна за змену выпускае 460 пар чулкоў замест 320 пар па норме. Такой высокай прадукцыйнасці на даным працэсе яшчэ не ведае ні адно чулочна-трыкатажнае прадпрыемства рэспублікі. Гэтай рэкорднай выпрацоўцы галоўным чынам спрыяла павелічэнне скорасці машын ад 370 да 400 абаротаў у мінуту.

Сваю вытворчую перамогу тав. Скобава прысвячае XVIII Усесаюзнай партыйнай канферэнцыі.

З. ЛАРЫСАЎ.

Барацьба за пяршынства

БЕЛАСТОК. (Кар. «Звязды»). 6-ты тонкасуконны камбінат рыхтуецца дастойна сустрэць XVIII партыйную канферэнцыю. На цэхавых і камплектных сходах рабочыя ўзялі на сябе канкрэтныя вытворчыя абавязацельствы і з чэсцю іх выконваюць. Вядучае месца ў гэтым спаборніцтве займае 3-ці ткацкі камплект. Усе рабочыя тут з'яўляюцца двухстаночнікамі. Сярэдняе выкананне норм у камплекце перавышае 110 проц. План першай палавіны студзеня ткач т. Каплан выканаў на 132 проц., т. Мазур на 127 проц.

Зараз новыя брыгады і камплекты асправачваюць пяршынства ў спаборніцтве. Створаная нядаўна скразная брыгада імені XVIII партканферэнцыі з першыхжа дзён пачала працаваць з нарастаючымі тэмпамі. Прадзільшчыцы тт. Гурская і Банашэк выпрацавалі на сваім сельфактары ў першы дзень 111 проц. нормы, у другі дзень—125 проц., у трэці—136 проц. Прыкладна такія-ж паказальнікі і ў тт. Буцьковай і Гайдук. Снавальшчыцы тт. Тэненбаум і Каршун за тры дні павысілі сваю выпрацоўку са 113 да 181 проц. Гэта рэкордная на камбінаце прадукцыйнасць працы.

ЛЕКЦЫІ, ДАКЛАДЫ, ГУТАРКІ АБ В. І. ЛЕНІНЕ

БЕЛАСТОК, 20 студзеня. (БЕЛТА). 63 дакладчыкі выступяць на сходах рабочых, служачых і вучняў з дакладамі аб жыцці і дзейнасці Владзіміра Ільіча. Сотні агітатараў на прадпрыемствах, ва ўстановах і калгасах, на былых выбарчых участках правядуць гутаркі на тэму «17 год без Леніна па ленінскаму шляху, пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна».

ВЫДАТНЫЯ ПОСПЕХІ

МАЗЫР. (Кар. «Звязды»). Уключыўшыся ў соцыялістычнае спаборніцтва імені XVIII партыйнай канферэнцыі, брыгада лесарубаў Снядзінскага лесаўчастка Петрыкаўскага раёна, якой кіруе тав. Пястрэмскі, 16 студзеня загатовіла 110 кубаметраў дуба, выканаўшы дзённае заданне на 1000 проц.

З чэсцю выконваюць узятыя на сябе абавязацельствы пастаянныя возчыкі Нараўлянскага леспрамгаса. 17 студзеня брыгада Карасенка вывезла 328 кубаметраў драўніны, выканаўшы дзённае заданне на 700 проц., штодзённы заработак кожнага возчыка перавышае 84 руб.

Ленін і абарона социялістычнай бацькаўшчыны

У сазнанне працоўных нашай краіны В. І. Ленін увайшоў не толькі як геніяльны правадыр сацыялістычнай рэволюцыі і будаўнік савецкай дзяржавы, але і як вялікі сын рускага народа, як палкі патрыёт сацыялістычнай бацькаўшчыны.

Гісторыя СССР поўна хвалюючых старонак аб тым, як у 1918—20 гг. Савецкая краіна абаранялася ад нашэствія іншаземных ворагаў.

Становішча Совецкага Саюза ў сучасны момант зусім іншае, чым яно было ў першыя годы пасля Кастрычніка. Пры вырашэнні пытанняў знешняй або ваеннай палітыкі геній Леніна вымушан быў лічыцца са слабасцю маладой, тады яшчэ не акрэпшай, эканамічна знясіленай, тэхнічна вельмі адсталай Рэспублікі Советаў. Цяпер для міжнароднага становішча Совецкага Саюза і яго знешняй палітыкі рашаючым фактарам з'яўляецца велізарная сіла сацыялістычнай радзімы, яе велізарная абаронная і гаспадарчая магутнасць.

***

У ленінскай стратэгіі і тактыцы абароны сацыялістычнай бацькаўшчыны віднае месца займае пытанне аб міры.

На другі дзень пасля захвату ўлады пролетарыятам Ленін прапанаваў народам і ўрадам усіх ваюючых дзяржаў заключыць неадкладнае перамір'е і пачаць перагаворы аб міры. Англія і Францыя адхілілі гэту прапанову. Совецкая краіна намаганнямі Леніна і Сталіна дабілася жыццёва неабходнага ёй міру. У Брэсце быў заключан мірны дагавор з Германіяй. Вядома, якую здрадніцкую ролю адыгралі тады Троцкі, Бухарын і група «левых комуністаў»—уся гэта зграя здраднікаў сацыялістычнай бацькаўшчыне. Гэтыя агідныя ворагі дайшлі, як гаварыў Ленін, да «дзіўнага і страшэннага»: лічылі магчымым пайсці на ўтрату совецкай улады, але міру не заключаць. Гэта была авантура, выгадная Антанце. І не выпадкова ў кругах Антанты Брэст выклікаў буру паклёпу і нянавісці супроць Рэспублікі Советаў. Не прайшло і года, як гісторыя паказала, наколькі геніяльна было ленінскае рашэнне аб Брэсцкім міры. Ленінскае прадбачанне поўнасцю пацвердзілася і ў справе абароны сацыялістычнай бацькаўшчыны і з пункту гледжання развіцця міжнародных рэволюцыйных сіл.

Палітыка міру адыгрывала важную ролю і ў наступныя годы жыцця Леніна, калі арганізатарамі агрэсіі супроць Совецкай краіны выступілі дзяржавы Антанты.

Прабоінай у ваенных планах Англіі, Францыі і ЗША з'явіліся мірныя перагаворы совецкага ўрада з новастворанымі балтыйскімі дзяржавамі. Гэтыя перагаворы Совецкі ўрад пасьпяхова завяршыў у 1920 годзе. Гэтым быў нанесен удар інтрыгам Англіі і Францыі, адарваўшых у Версалі гэтыя малыя краіны ад тэрыторыі былой Расіі, каб забяспечыць плацдарм для нападу на краіну Советаў.

Калі бясслаўны «паход 14 дзяржаў» супроць Совецкага Саюза закончыўся поўным крахам, англа-французскія імперыялісты перайшлі да новай тактыкі. Яны загаварылі раптам аб гандлёвых пагадненнях, запрасілі ў 1922 годзе Совецкі Саюз на Генуэзскую канферэнцыю. Гэта была хітрая спроба імперыялістаў-пераможцаў зрабіць Совецкі Саюз старонікам Версальскага дагавора; гэта была каварная спроба распаліць вайну паміж Германіяй і СССР.

Ленін разгадаў манеўр імперыялістаў і даў недвухзначны адказ: бязлітасна асудзіў несправядлівасць і выкрыў гістарычную немагчымасць Версальскага «міру». 16 красавіка 1922 года у Рапало быў заключан дагавор з Германіяй.

У апошнія годы жыцця Леніна англійскія імперыялісты прабуюць зноў арганізаваць інтэрвенцыю супроць Совецкага Саюза і ўцягнуць у гэту справу Германію (успомнім забойства тав.Вароўскага ў Лазане і правакацыйны ультыматум лорда Керзона вясной 1923 года). Мірная палітыка Совецкага Саюза, кіруемая Леніным, і ў гэтым выпадку бліскуча расстроіла планы падпальшчыкаў вайны.

***

Ленінская палітыка міру не мае нічога агульнага з пацыфізмам. Ленін змагаўся супроць антымарксісцкага погляду, быццам рабочы клас наогул не можа ўдзельнічаць у якой-небудзь вайне. Большэвікі заўсёды адрознівалі войны справядлівыя і несправядлівыя. Большэвікі — праціўнікі імперыялістычных, несправядлівых войн. Але як толькі вораг напаў на граніцы сацыялістычнай бацькаўшчыны, Ленін разам са Сталіным абвясцілі, пасля арганізацыі ўзброеных сіл рэспублікі, свяшчэнную айчынную вайну—вайну справядлівую, супроць імперыялістычных захватчыкаў. Гэта справядлівая вайна праводзілася з усёй настойлівасцю і гераізмам да таго часу, пакуль вораг не бываў разбітым.

Пры гэтым Ленін падкрэсліваў, што «мы абараняем не права грабіць чужыя народы, а мы абараняем сваю пролетарскую рэволюцыю і будзем яе абараняць да канца. Тую Расію, якая вызвалілася... мы будзем абараняць да апошняй каплі крыві!» (Творы, том XXV, стар. 59).

Гэта былі натхнёныя словы вялікага сацыялістычнага патрыёта. Гэтыя словы былі цесна звязаны з рэволюцыйным дзеяннем.

Пад кіраўніцтвам Леніна і Сталіна была створана армія ўзброенага народа, Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія, пакрыўшая сябе неўвядальнай славай у барацьбе са знешнімі ворагамі і з унутранай контррэволюцыяй.

Якіх магутных ворагаў адолела ленінска-сталінская Чырвоная Армія, натхнёная совецкім патрыятызмам! Шырокім фронтам рушыў міжнародны імперыялізм на нашу пролетарскую сацыялістычную радзіму. Яго авангарды пад камандай Юдзеніча сталі ля Царскага Сяла, усяго толькі за 30 кіламетраў ад Петраграда, калыбелі сацыялістычнай рэволюцыі; белагвардзейцы пад камандай Дзенікіна сталі ўжо ля варот Орла, за 380 кіламетраў ад Масквы. Правадыр рэволюцыі Ленін з гіганцкай сілай кінуў у масы рабочых, сялян і чырвонаармейцаў палкія словы, запальваючыя мозг і сэрцы мільёнаў. Калі нам вайна навязана, мы павінны падпарадкаваць усё інтарэсам перамогі ў гэтай вайне. Усё унутранае жыццё краіны павінна быць падпарадкавана абароне. Усякі, хто сур'ёзна хоча абараняць краіну, павінен усе сілы, усе сродкі, усё ўменне аддаць цалкам справе стварэння і ўмацавання Чырвонай Арміі, падтрымліваць дысцыпліну і самадысцыпліну ў працы, усяляк умнажаючы ваенную магутнасць народа. Ленін пісаў:

«Іменна таму, што мы—за абарону бацькаўшчыны, мы патрабуем сур'ёзных адносін да абароназдольнасці і баявой падрыхтоўкі краіны».

Самая лепшая абарона—наступленне і перанясенне вайны на тэрыторыю ворага. Ленін заклікаў: біцеся да апошняй каплі крыві, таварышы, трымайцеся за кожную пядзь совецкай зямлі, будзьце стойкі да канца!

Такія лозунгі вялікі геній рэволюцыі Ленін і яго бліжэйшы саратнік Сталін давалі Чырвонай Арміі, совецкаму народу. Такі-ж гераічны баявы энтузіязм запальвалі яны ў грудзях мільёнаў працоўных. Палкімі прамовамі, артыкуламі, заклікамі яны раз'яснялі народу, што вайна супроць замежных інтэрвентаў—гэта айчынная вайна, самая справядлівая вайна супроць капітала, за інтарэсы працоўных, за вызваленне рабочага класа і эксплаатыруемых капіталізмам народаў.

Ленін сам стаў на чале створанага ім Совета Абароны. Совецкая Рэспубліка, гаварыў Ленін,—гэта крэпасць, асаджаная ворагам. Яна павінна стаць адзіным ваенным лагерам не на словах, а на справе. Усю работу ўсіх устаноў трэба перабудаваць па-ваеннаму. Асаблівыя патрабаванні Ленін прад'яўляў комуністам: вучыцца ваеннай справе, праяўляць асабістую ініцыятыву велізарную энергію. Паказных членаў партыі нам не трэба. Членам партыі мы не дадзім ніякіх ільгот. Наадварот, на членаў партыі кладзецца больш цяжкая адказнасць, больш небяспечная работа. Ленін указваў, што, па прыкладу комуністаў, усе рабочыя і сяляне, усе совецкія работнікі павінны падцягнуцца па-ваеннаму, перавёўшы максімум сваіх намаганняў і клопатаў на непасрэдныя задачы абароны краіны, перабудоўваючы і падпарадкуючы гэтай задачы ўсю сваю астатнюю дзейнасць. Ад усіх грамадзян без выключэння Ленін патрабаваў дакладнага захавання совецкай законнасці, дысцыпліны, парадку, пільнасці. Дысцыпліну і пільнасць давесці да вышэйшых межаў! Не толькі захоўваць самому найстражэйшы рэволюцыйны парадак, але сачыць за выкананнем законаў і прадпісанняў совецкай улады ўсімі. Малейшае беззаконне, малейшае парушэнне совецкага парадку ёсць ужо шчыліна, якую неадкладна скарыстае вораг!

Гэтыя мыслі Леніна ў той ці іншай форме пранізваюць усе яго выступленні таго перыяда.

Усе гэтыя мыслі і ўказанні Леніна і цяпер не страцілі свайго баявога духу і актуальнага значэння.

Велізарнай увагі заслугоўваюць указанні Леніна аб павышэнні прадукцыйнасці працы. Гэта пытанне ён лічыў адным з самых важных у плане абароны сацыялістычнай радзімы.

Працаваць трэба па-рэволюцыйнаму, вучыў Ленін. А гэта значыць — працаваць намнога лепш і больш, чым гэтаму абавязваюць законы і загады. Працаваць па-рэволюцыйнаму — у гэтым велізарны сэнс добраахвотнай, свядомай, гераічнай працы рабочых і сялян. Гэта азначае павышаць арганізаванасць і мабілізаванасць кожнага, праводзіць асабістую адказнасць кожнага за дакладна вызначаную работу.

Вядома, як горача Ленін падхапіў пачын комуністычных суботнікаў, бачачы ў іх найярчэйшае праяўленне комуністычных адносін да працы на карысць усяго грамадства.

***

Выхоўваючы у масах працоўных совецкі патрыятызм, як «адно з найбольш глыбокіх пачуццяў», Ленін звязваў яго з ідэяй пролетарскага інтэрнацыяналізма. Ленін глыбока верыў у інтэрнацыянальную салідарнасць пролетарскіх мас. Адну з прычын перамогі совецкай дзяржавы над злучанымі сіламі імперыялістычных краін Ленін бачыў у тым, «што працоўныя краін Антанты аказаліся бліжэй да нас, чым да свайго ўласнага ўрада».

Ленінскае разуменне совецкага патрыятызма арганічна звязана з ідэяй пролетарскага інтэрнацыяналізма, з ідэяй дружбы прыгнечаных і абманутых народаў.

«Мы хочам добраахвотнага саюза нацый, — пісаў Ленін, — такога саюза, які не дапускаў-бы ніякага насілля аднэй нацыі над другой, — такога саюза, які быў-бы заснаван на паўнейшым давер'і, на яснай свядомасці [illegible] на зусім добраахвотнай згодзе...».

Гэтыя геніяльныя словы, выказаныя Леніным [illegible]

Ленінская эпоха [illegible]

[illegible] най вайны наша социялістычная радзіма — магутная і непераможная — вядзе з велізарным поспехам самастойную палітыку міру і нейтралітэта. Яна пастаянна, безупынна мацуе сваю магутнасць, яна гатова да ўсякіх выпрабаванняў, гатова разграміць усякага ворага.

Б. ШМЕРАЛЬ.

МАЕ СУСТРЭЧЫ З ЛЕНІНЫМ*)

Задоўга да Кастрычніцкай рэволюцыі я часта чула [illegible] ра Ільіча, та[illegible] чалавекам ён [illegible] Асабістае-ж з[illegible] ца да суров[illegible] да, калі я ў[illegible] Ільіча ў наш[illegible]

Спачатку [illegible] вай. Тут пас[illegible] наведаў та[illegible] бацька веда[illegible] Шчэру. Юсіф [illegible] з ссылкі, пра[illegible] расказваў аб [illegible] Глыбокі апт[illegible] варыша Стал[illegible] мушалі нас [illegible]

Гэтую ноч [illegible] нас. На дру[illegible] разам з Іосі[illegible] на паравічку [illegible]

— Куды [illegible] Сталін.

Мы адказа[illegible] кватэру ў г[illegible] на паравічку [illegible] раён за Неў[illegible] рада.

— Шукай[illegible] таварыш Ста[illegible] будзьце. Зна[illegible]

Пасля доў[illegible] знаць на 10 [illegible] адзін з пако[illegible] Іосіфа Вісар[illegible] адыграла вя[illegible] ёй скрываўс[illegible] Зараз гэтая [illegible] зей.

У ліпені [illegible] дачы па Фі[illegible] ючы правесц[illegible] праз некаль[illegible] якія даносіл[illegible] мяне вярнуц[illegible]

У поездзе [illegible] тарак пасаж[illegible] непраўдападо[illegible] Хтосьці раск[illegible] і што Ленін, [illegible] уцёк з Петр[illegible]

Устрывожа[illegible] моў і вельмі [illegible] Усіх нашых.

У сталова[illegible] чын, якія аб[illegible] Адзін з іх б[illegible]

Я да таго ніколі не сустракалася з Владзімірам Ільічом, не пападаліся мне на вочы і яго фатаграфічныя карткі. Я нават і ўявіць сабе не магла, што я застану яго ў нашым доме. Але дзіўна: сярод прысутных я адразу яго заўважыла і інстынктыўна адчула, што мужчына без [illegible]

[illegible] даведацца ад вярнуўшагася бацькі, што ўсё абышлося добра!

Весткі ад Леніна прыходзілі на наш адрас, і, каб адразу атрымліваць іх, Іосіф Вісарыёнавіч неўзабаве перасяліўся да нас.

Пасля звароту з Фінляндыі Ленін зайшоў да Сталіна. Добра запамяталася гэтая іх сустрэча.

Я была дома. Раздаўся рэзкі званок.

[illegible]

[illegible] ля паліцы з кнігамі, якія мы з [illegible] строй чыталі. Адну з іх Владзімір Ільіч раскрыў і, зацікавіўшыся, пачаў яе праглядаць. Пасля быстра закрыў яе, сабраўся ўходзіць і папрасіў у сястры дазволу ўзяць з сабой кніжку.

— Страсць як люблю прыгодніцкія раманы! — сказаў ён, збянтэжана ўсміхаючыся.

А. С. АЛІЛУЕВА.

*) З успамінаў дачкі старога большэвіка тав. С. Я. Алілуева—А. Алілуевай.

17 ГОД ЗАХАВАННЯ ЦЕЛА В. І. ЛЕНІНА

21 студзеня 1924 года, у 6 гадзін 50 мінут вечара, перастала біцца благароднае сэрца вялікага Леніна. Вестка аб смерці правадыра выклікала глыбокі народны смутак. Народ любіў і любіць свайго Ільіча. Востры боль, выкліканы цяжкай утратай, з неаслабяваючай сілай адчуваецца і зараз.

Працоўныя Масквы і ўсяго Совецкага Саюза не хацелі мірыцца з мысллю аб тым, што яны больш ніколі не ўбачаць свайго Леніна. Калі цела Владзіміра Ільіча было перавезена з Горак, дзе ён памёр, у Маскву, у Калонны зал Дома Саюзаў, туды пацягнуўся бясконцы людскі паток. Насельніцтва Масквы ішло ў Калонны зал, каб апошні раз развітацца і пабачыць дарагія ўсім рысы Владзіміра Ільіча. З многіх гарадоў Совецкага Саюза ў Маскву прыязджалі прадстаўнікі працоўных, каб яшчэ раз запечатлець вобраз роднага Ільіча. Прыходзілі пісьмы з далёкіх куткоў совецкай краіны з просьбай адтэрмінаваць пахаванне Леніна. Вучоныя атрымлівалі мноства пісем ад працоўных, у якіх апошнія прасілі забальзаміраваць цела Ільіча.

Перад совецкімі вучонымі паўстала пытанне аб працяглым захаванні цела Леніна. У першую-ж ноч пасля смерці Владзіміра Ільіча акадэмік А. І. Абрыкосаў зрабіў бальзаміраванне яго цела з мэтай хоць-бы на некаторы час адтэрмінаваць аддание цела зямлі. Але пры простым спосабе бальзаміравання працяглае захаванне цела немагчыма.

У гісторыі вядомы асобныя спробы захаваць цела на працяглы тэрмін, але ўсе яны канчаліся няўдачамі. Як вядома, бальзаміраванне шырока прымянялася ў старажытным Егіпце. Егіпцяне прапітвалі цела бальзамам, пальмавым маслам, салямі і рознымі растворамі. Але пры такім метадзе ніякага падабенства не захоўвалася. Цела высушвалася, зморшчвалася, адбывалася муміфікацыя, колер скуры рабіўся цёмным. Апрача ўсяго мумія магла захоўвацца толькі пры поўнай ізаляцыі ад доступу паветра. Егіпцяне і іншыя народы Усхода з гэтай мэтай закручвалі цела ў прапітаныя рознымі растворамі тканіны, замуроўвалі ў склепы. Спосабы бальзаміравання трымаліся ў строгім сакрэце, былі здабыткам касты жрэцоў і служылі крыніцай даходу.

Ад такога метада совецкія вучоныя, зразумела, павінны былі адмовіцца. Трэба было знайсці зусім новы спосаб захавання цела, пры якім яно было-б даступна для агляду.

Па заданню прадаўжальніка справы Леніна таварыша І. В. Сталіна і совецкага ўрада быў склікан рад нарад відных вучоных з усёй краіны. Яны павінны былі рашыць пытанне аб магчымасці захавання цела Владзіміра Ільіча. Але нарады не далі чакаемых рэзультатаў. Вучоныя адмоўна адказалі на пастаўленае пытанне. Яны ўказалі, што гісторыя навукі не ведала і не ведае выпадкаў і метадаў, пры якіх цела, даступнае для агляду, доўгі час захоўвала-б падабенства.

Рашыць пытанне трэба было неадкладна. Але ніхто з вучоных спачатку не браўся за распрацоўку такога метада. Становішча здавалася безнадзейным. Ужо паўстала пытанне аб аддванні цела Леніна зямлі.

Тады два совецкія вучоныя — акадэмік Владзімір Пятровіч Вараб'ёў і прафесар Барыс Ільіч Збарскі, зыходзячы з некаторых вопытаў, прапанавалі паспрабаваць знайсці новы метад бальзаміравання. Прадстаяла надзвычай складаная і адказная работа. Трэба было ісці новымі, няведанымі шляхамі. Уся работа праводзілася ў маўзалеі, была звязана са значнай рызыкай. Сусветная навука не ведала падобных даследванняў.

Праз некалькі месяцаў каласальнай працы вопыты тт. Вараб'ёва і Збарскага ўвянчаліся поспехам. Быў знойдзен зусім новы метад бальзаміравання. Совецкія вучоныя рашылі задачу, якая лічылася да гэтага невырашальнай. Вялікую дапамогу ў рабоце па бальзаміраванню цела Леніна аказаў прафесар П. І. Карузін.

Для работы вучоных былі створаны [illegible]мыя спрыяючыя ўмовы. Вучоныя былі бяспечаны ўсімі неабходнымі рэактывамі, хімікаліямі і абсталяваннем. Таварыш Сталін, Молатаў, Дзяржынскі, совецкі ўрад аказвалі ім маральнае і матэрыяльнае падтрыманне, заўсёды цікавіліся вопытамі, разам з вучонымі востра перажывалі няўдачы, радаваліся пры поспехах.

Новы метад, асноўваны на дакладных навуковых даных, дазваляе захаваць цела Владзіміра Ільіча на працяглы тэрмін. Цела захоўваецца пры звычайнай тэмпературы, ва ўмовах, зручных для штодзённага агляду. Яно захавала поўнае падабенства з аблічам Леніна.

І зараз за становішчам цела Ільіча вядзецца пастаяннае назіранне. У 19[illegible] годзе памёр акадэмік Вараб'ёў. Назіранне за целам Леніна цалкам лягло на маю бацьку — прафесара Б. І. Збарскага. [illegible] працяту 6 год яму дапамагае прафесар Р. Сінельнікаў і я. Апошнія два годы ў нашай рабоце ўдзельнічае доктар С. [illegible] Мардашоў.

Таварыш Сталін, Молатаў і совецкі ўрад аказваюць нам вялікае падтрыманне ў нашай рабоце.

З дня смерці Леніна прайшло ўжо 17 год. Але ў становішчы захавання цела адбылося за гэты тэрмін ніякіх змен. Кожныя пяць год урадавая камісія, складзеная з відных вучоных краіны, аглядае цела Леніна і нязменна адзначае задавальняючае становішча яго. Мы ўпэўнены, што цела будзе захоўвацца на працягу многіх дзесяцігоддзяў.

18 мільёнаў чалавек прайшло за гэты час ля труны Леніна ў маўзалеі. У совецкага народа ўзнікла благародная традыцыя—кожны, хто прыязджае ў Маскву, лічыць сваім кроўным абавязкам пабываць у маўзалеі і запечатлець вобраз вялікага Леніна. Пройдуць годы, але мільёны людзей новага пакалення заўсёды будуць мець магчымасць бачыць геніяльнага прадаўжальніка справы Маркса — вялікага Леніна, стваральніка комуністычнай партыі і першай у свеце сацыялістычнай дзяржавы.

Асістэнт І. Б. ЗБАРСКІ.

ВЕЛІЧНЫ ВОБРАЗ

Кожны з брацкіх народаў, насяляючых нашу радзіму, па-свойму спявае і расказвае аб Леніне.

На беразе Белага мора, у вёсцы Зімняя Залаціца, жыве вядомая сказіцельніца, таленавітая народная паэтэса Марфа Сямёнаўна Крукава. Яна стварыла цікавае «Сказанне аб Леніне». У гэтым сказанні, пабудаваным у біяграфічным плане, сказіцельніца, між іншым, апавядае аб тым, як Ленін уцёк з ссылкі, даведаўшыся аб падзеях 1905 года. Калі Крукавай указалі на тое, што такога факта ў біяграфіі Леніна не было, яна не паверыла і патрабавала не выкідаць са «Сказання» гэтага эпізода.

Крукаву, як сапраўднага паэта, цікавяць перш за ўсё ўнутраная праўда і перакананасць вобраза, створанага ёю. Таму яна не баіцца паэтычнай выдумкі.

У велізарнай большасці паэм, паданняў, казак, створаных народам аб Леніне, мы бачым тое-ж самае. Народныя спевакі смела прыбягаюць да мастацкага домысла і скарыстоўваюць старыя, фантастычныя сюжэты для стварэння велічнага, дарагога і блізкага кожнаму вобраза Владзіміра Ільіча Леніна.

Гэты бок народных твораў аб Леніне адзначыла Н. К. Крупская:

«Мяне вельмі цікавіла заўсёды, — піша яна ў артыкуле «Аб п'есах, прысвечаных Кастрычніку», — як адлюстраван Ільіч у народным фальклоры часоў грамадзянскай вайны. І вось што характэрна: нават у самых глухіх, аддаленых кутках нашай радзімы масы не ўяўлялі сабе барацьбы і перамогі без Леніна. І тыя, хто не ведаў граматы, не ведалі, што такое тэлеграф, не ўяўлялі сабе, як можна кіраваць барацьбой на адлегласці, склалі легенды аб тым, як у разгары барацьбы з белымі паяўляўся Ленін і забяспечваў перамогу. На берагах Байкальскага возера рыбакі расказвалі: ішоў бой з белымі, і белыя сталі перамагаць, раптам прыляцеў на аэраплане Ленін, стаў у рады нашых байцоў, і белыя былі разбіты. Сярод горцаў Каўказа была легенда: белыя ўжо адалявалі, але Ленін канспіратыўна, пераапрануўшыся, прабраўся да нашых, і мы перамаглі».

Ленін паказан то як бядняк—вызваліцель беднаты, то як удачлівы паляўнічы-звералоў, то як залатарукі велікан, надзелены звышнатуральнай сілай, то як мудры старык, то як казачны герой, уладальнік чараўнічага кальца або талісмана-дошчачкі. «...Фальклор у нашы дні, — гаворыць Горкі, — узвёў Владзіміра Леніна на вышыню міфічнага героя дрэўнасці, роўнага Праметэю».

«Ён быў бядняк», — расказваецца ва ўзбекскай легендзе, — але нарадзіўся ён ад месяца і зор і ад іх атрымаў сілу. Слухайце, слухайце, узбекі: яго — чалавека-вызваліцеля — завуць Ленін».

Айроцкая легенда гласіць:

«Ленин! Вечно будет народ наш
Прославлять тебя в песнях.
Все прекрасные птицы Алтая
И алтайские сочные травы,
И могучие наши леса,
И алтайские бурные реки
Будут петь о тебе эту песню,
Полюбив твое имя навеки,
Ленин!».

Народныя песні і казкі аб Леніне з'яўляюцца новым совецкім фальклорам, створаным свабоднымі тружанікамі, членамі новага соцыялістычнага грамадства. Разам з тым гэтыя песні і казкі цесна звязаны з усёй векавой паэтычнай культурай. Вось чаму ў песнях аб Леніне часта сустракаюцца традыцыйныя былінныя і казачныя вобразы і прыёмы. Татарская песня, напрыклад, скарыстоўвае блізкія ёй вобразы горнага пейзажа Аю-Дага, які стаіць «сівы, магутны, вечны, як зямля і мора».

«Так и Ленин! В миллионах
Наших жизней, словно в море,
Он стоит. Он так же вечен,
Как граниты Аю-Дага!».

Аднак народныя спевакі, сказіцелі, казачнікі не абмяжоўваюцца тым, што ўкладваюць новы сэнс у старую форму. Яны настойліва шукаюць новую форму для ўвасаблення новага зместу.

Казачнік-ордэнаносец Кавалёў стварае алегарычную казку аб двух героях-багатырах, у якой рысуе барацьбу Леніна і Сталіна з ворагамі рэволюцыі — з дванаццацігаловым змеем, з «мноствам розных удаваў і гадаў»... Вось як рысуе Кавалёў смерць Леніна і выкліканае ёю народнае гора:

«Яго самкнуліся цукровыя вусны і закрыліся сакаліныя яркія вочы. І гэта сумная вестка разнеслася па ўсяму беламу свету, і бедны народ насіў пяць дзён і пяць начэй чорную вопратку. І сталі сцякацца з усіх канцоў, каб развітацца з мілым і дарагім старшым героем-багатырам. І яны яму адлілі раззалочаную грабніцу і вырылі глыбокую яму і вылажылі празрыстым мрамарам. І ў гэтую магілу паклалі старшага героя-багатыра».

Асаблівую цікавасць прадстаўляюць сабой вусныя сказы рабочых і калгаснікаў аб Леніне. У наш час яны сталі адным з папулярнейшых відаў вусна-паэтычнай творчасці. У гэтых вусных расказах мы бачым Леніна — геніяльнага правадыра, ідэальнага рэволюцыянера і арганізатара мас, нястомнага барацьбіта за рэволюцыю і перш за ўсё Леніна-Чалавека.

«Восенню 18-га года, — расказвае Горкі, — я спытаў сормаўскага рабочага Дзмітрыя Паўлава, якая, на яго погляд, самая рэзкая рыса Леніна?

— Прастата. Просты, як праўда».

Вусны сказ — гэта напісаная гісторыя нашых дзён, прычудліва спалучаючая праўду з паэтычнай выдумкай. Бясхітрасныя, простыя расказы — вусныя мемуары даюць жывы, непаўторны вобраз Ільіча. Песні і частушкі, паданні і казкі і вусныя сказы, — велізарнае паэтычнае багацце звязана з іменем В. І. Леніна. «Кожнае з ленінскіх слоў,— гаворыць узбекская песня, — у песні-бы распець трэба нам і слаўныя яго справы паўсюды васпець трэба нам...» Песні аб Леніне складаюцца не толькі народнымі песнярамі СССР, але і паэтамі ўсіх краін зямлі.

Песні і сказы аб Леніне складаюцца таму, што, як гаварыў таварыш Сталін, «ён запаліў сэрцы рабочых і сялян усяго свету надзеяй на вызваленне. Гэтым і аб'ясняецца той факт, што імя Леніна стала самым любімым іменем працоўных і эксплаатуемых мас».

З. ГОФМАН.

У ЛЕНІНСКІЯ ДНІ

БАРАНАВІЧЫ, 20 студзеня. (Кар. «Звязды»). У абласной цэнтральнай бібліятэцы сёння адкрылася кніжная выстаўка, прысвечаная памяці вялікага арганізатара і правадыра большэвіцкай партыі Владзіміра Ільіча Леніна.

На выстаўцы «17 год без Леніна па ленінскаму шляху пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна» прадстаўлены творы Владзіміра Ільіча і багатая літаратура аб Леніне. Тут—паэма Маякоўскага «Владзімір Ільіч Ленін», брашуры Н. К. Крупскай «Будзем вучыцца працаваць у Леніна» і інш.

Усюды праводзяцца лекцыі і даклады аб жыцці і дзейнасці Леніна. У Слонімскім раёне для сельскага і калгаснага актыва прачытана лекцыя на тэму «[illegible]чэнне Леніна аб калектывізацыі сельскай гаспадаркі».

Агітатар чыгуначнай станцыі Баранавічы-Палескія тав. Губанаў правёў з групай работнікаў станцыі цікавую лекцыю аб Леніне. Прысутныя ўважліва слухалі агітатара, які расказаў аб велізарных сусветна-гістарычных перамогах Совецкага Саюза і вялікай ролі ў іх Владзіміра Ільіча Леніна.

ЛЕНІН ЖЫВЕ Ў НАШЫХ СЭРЦАХ

15 мая 1916 года мяне, селяніна вёскі Говезна, Стаўбцоўскага раёна, Баранавіцкай вобласці, прызвалі ў царскую армію. Тут мяне застала Кастрычніцкая рэвалюцыя. Лозунгі бальшавікоў, Леніна я тады разумеў інстынктам, але, зразумеўшы іх, я адчуў, што Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя прынесла вызваленне рабочым і сялянам. Заклікі Леніна да барацьбы за ўладу Советаў я ўспрыняў вельмі блізка да сэрца, яны ўсялілі ў мяне пачуццё, якое асталося ў мяне на ўсё жыццё.

У 1920 годзе, у часе польскай інтэрвенцыі, я апынуўся па той бок совецкай граніцы — у Заходняй Беларусі. Праз некалькі месяцаў, у пачатку 1921 года, за прапаганду ідэй Леніна сярод сялян я быў арыштаван і кінут у Новагрудскую турму. Турма не аслабіла майго імкнення да барацьбы за справу Леніна. Як толькі я вышаў на волю, я зноў прадаўжаў падпольную рэвалюцыйную дзейнасць. У сяле Говезна, якое знаходзілася за 12 кілометраў ад старой совецкай граніцы, я арганізаваў комуністычную ячэйку, якая заклікала да барацьбы з уладаю памешчыкаў і капіталістаў, вывучала творы Леніна і Сталіна.

Неўзабаве мяне арыштавалі другі раз і кінулі ў Новагрудскую турму. І на гэты раз польская турма з усімі яе здзекамі і катаваннямі не зламіла маёй волі. Апынуўшыся ў другі раз на волі, я прадаўжаў сваю рэвалюцыйную дзейнасць сярод сялян. Мы мелі магчымасць атрымліваць нелегальную комуністычную літаратуру і перасылаць яе ва ўсе канцы Польшчы.

Але і польская ахранка не дрымала. У сяле Говезна, у якім я жыў і працаваў, было больш 60 гласных паліцэйскіх. А колькі было нягласных шпікаў і правакатараў? Маса. Але і гэтая «сіла» мала дапамагала польскаму ўраду ў барацьбе з рэвалюцыянерамі. Тады было аб'яўлена, што за раскрыццё комуністычнай ячэйкі правакатар атрымае 10.000 злотых. 30 кастрычніка 1925 года правакатары мяне выдалі, і я быў прысуджан да кары смерцю.

У Несвіжы, на Базарнай плошчы, стаіць вялікі белы каменны дом. У гэтым доме зараз сярэдняя школа, у ёй вучыцца беларуская совецкая дзетвара, якая выхоўваецца ў духу ідэй Леніна — Сталіна.

Але калісь гэты будынак быў «мёртвым домам». У ім памяшчалася дэфензіва, [illegible]

Кара смерцю была мне заменена 15-цю гадамі турэмнага зняволення. Гэта было не лепш за смерць — мы былі асуджаны на павольнае ўміранне. Але і тут на дапамогу прыходзілі палкія словы Леніна і Сталіна, чые творы пранікалі нават праз турэмныя краты. «Пытанні ленінізма» таварыша Сталіна, перапісаныя на папяроснай паперы, былі настольнай кнігай кожнага палітзняволенага. З яе, з гэтай мудрай кнігі, мы чэрпалі бадзёрасць, па ёй вучыліся змагацца і перамагаць.

Класавая барацьба прадаўжалася і ў панскіх засценках. У вялікіх цэнтральных турмах былой панскай Польшчы, дзе нярэдка адбывалі пакаранне да 500—600 комуністаў, у першамайскія дні далёка за межы нашых камер разносіліся баявыя рэвалюцыйныя песні і лозунгі: «Няхай жыве рэвалюцыя!», «Няхай жыве III, Комуністычны Інтэрнацыянал!», «Няхай жыве радзіма сусветнага пролетарыята — вялікі Совецкі Саюз!», «Няхай жывуць правадыры пролетарыята — Ленін і Сталін!»

Такія-ж песні і лозунгі раздаваліся ў турмах кожнае 7 лістапада, у гадавіну Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі. А 21 студзеня, у дзень гадавіны смерці геніяльнага правадыра працоўных Леніна, усе палітзняволеныя з чырвонымі банцікамі, перавітымі жалобнымі лентачкамі, выходзілі стройнымі радамі на прагулку, маршыруючы ў нагу і дэманструючы сваю вернасць і адданасць справе Леніна—Сталіна, сваю гатоўнасць перамагчы або памерці за ідэі пабеданоснай партыі бальшавікоў.

За ўсё гэта нам прыходзілася, вядома, жорстка расплачвацца. Нас пазбаўлялі права карыстацца кнігамі і газетамі, нас саджалі ў карцэр. Але гэтыя рэпрэсіі бясільны былі падавіць нашу стойкасць. 14 год прасядзеў я ў панскіх турмах, і ўсе гэтыя цяжкія годы мяне, як і іншых палітзняволеных, падтрымлівала вера ў сілу і непераможнасць ідэй ленінізма.

Вобразы правадыроў пролетарскай рэвалюцыі — Леніна і Сталіна — уставалі перад намі. Мы ўспаміналі аб тым, як царскі ўрад кідаў іх у турмы, ссылаў у далёкую сібірскую глуш, адкуль яны прадаўжалі кіраваць рухам мас. Гэта падтрымлівала нашы сілы.

Жыццё апраўдала нашы надзеі. 17 верасня 1939 года народы Совецкага Саюза падалі руку братняй дапамогі сваім нацярпеўшымся адзінакроўным братам Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі. У ліку іншых і я вызваліўся ад польскага [illegible]

Р. СЕРЖАНТ,

дэпутат Вярхоўнага Совета СССР, нам. старшыні выканкома Баранавіцкага абласнога Совета дэпутатаў працоўных.

Вобраз Леніна на беларускай сцэне

Гэта было ўвосень 1938 года. [illegible]

П. МАЛЧАНАЎ,

народны артыст БССР, ордэнаносец.

Гутарка В. І. Леніна і І. В. Сталіна з сялянамі-хадакамі. Рысунак П. Васільева.

Я МЕЎ ШЧАСЦЕ ПРАЦАВАЦЬ ШОФЕРАМ В. І. ЛЕНІНА

Кастрычнік 1917 года. Рэвалюцыйныя рабочыя Петраграда разам з салдатамі, пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі бальшавікоў, [illegible]

[illegible] проста прагаварыў, сеўшы ў машыну, шташкі.

Мы паехалі на мітынг. Я не ведаў яшчэ тады, які з двух Ленін. Калі мы вярнуліся, шташкі сказаў:—Зараз сходзіце, папіце чайку і чакайце—хутка паедзем зноў.

Ад нарадчыка я даведаўся, што чалавек у каракулевай шапцы і ёсць Ленін. У той дзень мы ездзілі на мітынгі яшчэ два разы.

З таго часу да апошняга дня жыцця Владзіміра Ільіча я бязменна працаваў яго шоферам.

Раскazваць аб Леніне можна бясконца, але ўсяго ніколі не скажаш. Чалавек ён быў выключна просты і клапатлівы. Клапаціўся ён літаральна аб усім і аб усіх з ім працуючых. Раскажу характэрны прыклад.

Аднаго разу мы выехалі з Владзімірам Ільічом з Крэмля. Гэта было зімой 1919 года. Стаялі моцныя маразы. А машына ў нас была адкрытая. Владзімір Ільіч паглядзеў на маю скураную куртку і гаворыць:

— Што гэта вы, таварыш Гіль, так лёгка апранаецеся. Хіба ў вас няма кажуха?

— Не, — гавару.

— Дык што-ж вы не паклапаціліся раней? Калі вернемся, зайдзіце да мяне. Складзіце спісак усіх шофераў, а заадно падумайце, дзе можна дастаць кажухі.

А ўжо калі Ленін сказаў, то гэта закон. Ён заўсёды прасочыць і патрабуе далажыць аб выніках. Праз тры дні Ільіч прыслаў мне запіску, ярка характарызуючую яго клопаты аб людзях. Арыгінал яе я здаў у Цэнтральны музей Леніна, а фотакопію захоўваю, як самую дарагую памяць. Ленін пісаў:

«Тав. Гіль!

Мне сказала тав. Фоціева, што старшыня ВСНГ даў распараджэнне сёння-ж выдаць Вам і 4-м памочнікам кажухі, валёнкі, рукавіцы і шапкі.

Атрымалі ці не?

Ленін».

Владзімір Ільіч вельмі любіў прыроду. У нядзелю, гадзін у 12 дня, ён разам з Надзеждай Канстанцінаўнай Крупскай і Марыяй Ільінічнай Ульянавай адпраўляўся ў машыне за горад. Машыну ён заўсёды выклікаў сам. Мясцовасць вакол Масквы ніхто з нас добра не ведаў. На прагулку Ільіч звычайна браў карту і па ёй выключна дакладна вызначаў напрамкі. Любімым месцам яго адпачынку быў [illegible]

[illegible] я стараўся выбраць дом палепш. Выберу, а Ільіч паглядзіць, прыжмурыцца і скажа:

— Не, не гадзіцца, паедзем далей. І сам выбярэ дом папрасцей, пабядней.

У хаце Ленін пачынаў гутарку аб паляванні, цікавіўся гаспадаркай і непрыкметна пераходзіў да роспытаў аб жыцці ў вёсцы. Ён уважліва выслухоўваў сялян, проста і зразумела раз'ясняў ім сутнасць і палітыку совецкай улады.

Спаў ён заўсёды на сене. Прычым вельмі клапатліва сачыў, каб у пуні не курылі і каб перад паляваннем усе выспаліся.

Страляў Владзімір Ільіч вельмі добра і заўсёды з палявання вяртаўся з вялікай здабычай. Калі здаралася, што хто-небудзь з нас паляваў няўдала, Ленін заўсёды стараўся падзяліцца. А калі «няўдачнікі» катэгарычна адмаўляліся, Ільіч па прыездзе дамоў пасылаў ім што-небудзь са здабычы на кватэру.

Таксама вельмі любіў ён збіраць грыбы. Часам мы выязджалі ў Пушкіна, дзе ў былым памешчыцкім маёнтку жыў Бонч-Бруевіч. Ленін ніколі не спыняўся ў былым памешчыцкім доме, заўсёды прасіў адвесці яму пакой у памяшканні служб. У апошнія годы жыцця ў Горках яго любімым заняткам у вольны час было, апрача палявання, збіранне грыбоў.

Зімой 1919 года, калі нельга было праехаць у Горкі на машыне, брыгада майстроў сабрала для Ільіча аўтасані. Да пярэдніх калёс былі прыстасаваны лыжы, заднія ставіліся на шырокія гумавыя гусеніцы. Такія-ж сані наша брыгада зрабіла, па прапанове Ільіча, для Міхаіла Іванавіча Калініна, які ў той час аб'язджаў франты.

Аўтасані, на якіх ездзіў Ільіч, захоўваюцца зараз у Горках. На гэтых санях у студзені 1924 года я зрабіў самы сумны і самы цяжкі ў сваім жыцці рэйс. З Горак я даставіў на іх у Маскву труну для цела Владзіміра Ільіча. Цела Леніна маскоўскія рабочыя і мясцовыя сяляне неслі ад Горак на руках да станцыі, адкуль па чыгунцы яно было дастаўлена ў Маскву.

Семнаццаць год прайшло з таго часу. Але і зараз не хочацца верыць, што памёр гэты вялікі чалавек. Ён памёр, але вечна будзе жыць яго справа. Народ ніколі не забудзе свайго геніяльнага настаўніка, правадыра і чалавека, які быў такім простым, як сама праўда.

С. К. ГІЛЬ.

Ля маўзалея В. І. Леніна.

ЛЕНІНЕЦ СЦЁПА

Перад маімі вачамі стаіць малады комсамолец. Бачу і цяпер яго чыстыя вочы і гэту характэрную шапку — старую, мусіць бацькаўскую, настолькі вялікую, што і вушы схаваліся ў ёй. З-пад насунутага казырка глядзяць гэтыя чыстыя вочы, нібы хочуць сказаць: «Ты толькі скажы, што трэба, і я зараз зраблю ўсё».

— Сцёпа, ты ведаеш хто такі Ленін? —спытаў я.

Ведаю. Гэта той, хто народу шлях склаў.

Сцёпа—гэта начны штандарнік. У зімовую завіруху, у асеннюю начную цемру на прыдарожных бярозах развешваў ён штандары ў дзень рэволюцыйных свят, раскідваў лістоўкі. Ён — удзельнік усякіх дзіцячых кампаній, правадыр піонераў.

— А ты ўмееш чытаць, Сцёпа?

— Крыху ўмею.

— А трэба не крыху, а добра ўмець, каб ты мог ведаць, што пісаў Ленін.

— Калі няма каму вучыць.

— Людзі пакажуць, ты толькі старайся.

Сцёпа апусціў вочы і задумаўся. Здавалася, што ён мераў цяжкасць гэтай работы.

— Вось сёння дзень смерці Леніна, ты гэта ведаеш?

— Ведаю.

— І пойдзеш сёння развешваць штандары? Так я раскажу табе крыху аб Леніне. Ты ўжо ведаеш, што Ленін народу шлях склаў, як ты гаворыш. Вось і пагаворым, як Ленін склаў гэты шлях.

І Сцёпа слухаў. За акном гудзела завея. Шуршэла час-ад-часу саламяная страха. І Сцёпа то перапытваў, то паглядваў раптам з-пад казырка, то апускаў вочы і на катосьці хмурыўся.

— Ну, Сцёпа, пара ўжо. — Я паклаў яму руку на плячо, паглядзеў у гэтыя адданыя вочы і гавару: «Будзь асцярожным, Сцёпа. Дай я пагляджу, як ты захаваў штандары. Добра схавай пад сарочку. Калі можа будуць арыштоўваць, прыпомні, што я табе гаварыў аб Леніне. Памры ды ні ў чым не прызнавайся. Так вучыць нас партыя, якую пабудаваў Ленін. Будзь такім удалым у дэфензіве, як ты ўдалы пры рабоце.

— Добра, добра, я не баюся.

І Сцёпа пайшоў у завіруху.

***

Неўзабаве я трапіў у турму. Сяджу вось ужо месяц. Даносіцца да мяне нечаканая вестка. І як яна магла выйсці пагулі на свет? Хто яе вынес? Можа хто-небудзь з ворагаў не вытрымаў і сказаў каму-небудзь. Цікава, што гавораць аб гэтым на волі, калі нават у турму яна заваndravала?

Прынёс яе адзін з крымінальнікаў. Сцёпа папаў у дэфензіву. Ён моцна трымаўся. Калі каты сказалі яму: «Прызнавайся, а то памрэш, ты-ж малады, тваё жыццё яшчэ ўперадзе», Сцёпа адказаў: «Я маю за каго паміраць. Я памру за справу Леніна».

Здзіўленыя, раз'юшаныя каты білі яшчэ мацней. Сцёпа страціў прытомнасць. Аблівалі вадой і зноў білі. У перапынках пыталі: «За каго паміраеш?»— «Я паміраю за Леніна... што народу... шлях... склаў»,—апошні раз прашапталі вусны Сцёпы.

...Усю ноч я мераў крокамі адзіночку з кутка ў куток. Вастрожная ноч і я. Цёмна і глуха навокал. Толькі з-пад казырка бацькаўскай старой шапкі глядзелі на мяне адданыя, чыстыя вочы... Ах, Сцёпа, Сцёпа, я пранясу праз усё жыццё тваю чыстую душу народнага дзіцяці і перадам другім, як несці далей.

Пранясу твой святы гераізм за Леніна, які «народу шлях склаў».

Філіп ПЕСТРАК.

Дэпутат Вярхоўнага Совета СССР.

г. Беласток.

Па ленінскаму шляху

Гэта быў звычайны рабочы дзень. Я стаяў ля сваёй лесапільнай рамы, распілоўваў бярвенні. Раптам наш лесапільны цэх абляцела сумная вестка:

— Памёр Ленін.

Дрогнула сэрца. Заціх шум матораў і станкоў. Глыбокі смутак ахапіў рабочых. Нам не верылася, што ўшоў ад нас той, хто ўсё сваё вялікае жыццё аддаў справе вызвалення працоўных ад капіталістычнага рабства. Уся краіна, усё перадавое і прагрэсіўнае чалавецтва апранулася ў глыбокую жалобу.

Неўзабаве быў аб'яўлен ленінскі прызыў. ЦК РКП(б) вынес пастанову «Аб прыёме рабочых ад станка ў партыю». І перадавыя людзі фабрык і заводаў, поўныя жадання і імкнення зрабіць нашу партыю яшчэ больш моцнай, адзінай і маналітнай, адгукнуліся на заклік Цэнтральнага камітэта нашай партыі і навекі звязалі сваё жыццё з партыяй Леніна — Сталіна. У іх ліку быў і я.

З таго часу прайшло 17 год. Але дарагое і любімае імя не зыходзіць з вуснаў мільёнаў. Усе нашы грандыёзныя перамогі мы звязваем з іменем Ільіча, які заваяваў для нас совецкую ўладу і ўказаў нам шляхі да далейшых перамог.

Ленін гаварыў: «Комуністам стаць можна толькі тады, калі абагаціш сваю памяць веданнем усіх тых багаццяў, якія выпрацавала чалавецтва».

Уступаючы ў партыю, я даў сабе слова няспынна выконваць указанне Ільіча — вучыцца, вучыцца і вучыцца. Працуючы ля станка, я ў той-жа час наведваў вячэрнюю партыйную школу, чытаў тэхнічную літаратуру. Усе наступныя гады я таксама многа працаваў над сабой, рыхтаваўся да ўступлення ў вышэйшую тэхнічную навучальную ўстанову.

У сучасны момант я працую галоўным інжынерам віцебскага лесазавода імені «Праўды». Дзесяткі тысяч рабочых, уступіўшых разам са мной у часе ленінскага прызыва ў партыю, сёння знаходзяцца на кіруючых пастах, прымаюць актыўны ўдзел у будаўніцтве комунізма. Гэта наша новая, уласная інтэлігенцыя, якую вырасціў і выхаваў вялікі вучань і саратнік Леніна—таварыш Сталін.

Следуючы ўказанню таварыша Сталіна аб аўладанні навукай усіх навук, я старанна працую над далейшым павышэннем сваіх тэарэтычных ведаў. Пры вывучэнні гераічнай гісторыі бальшэвіцкай партыі я карыстаўся першакрыніцамі. Вывучыў творы Леніна «Што рабіць?», «Што такое «прыяцелі народа» і як яны ваююць супроць соцыял-дэмакратаў?», «Крок уперад, два крокі назад». У сучасны момант я працую над «Пытаннямі ленінізма» — Сталіна і «Капіталам» — Карла Маркса. Аўладанне бальшэвізмам, вывучэнне твораў класікаў марксізма-ленінізма дапамагае мне лепш асмысліць сваю практычную работу, якая накіравана на ўнядрэнне тэхнічнага наватарства ў вытворчасць.

Пасля смерці Леніна, у 1924 годзе ў мяне нарадзіўся сын. Я назваў яго Владзімірам, у памяць аб нашым вялікім правадыру. Сыну майму цяпер 17 год. Гэтымі днямі яго залічылі ў ваенна-лётную школу. Я рад і горд, што сын мой будзе служыць у нашым доблесным чырвоным ваенна-паветраным флоце, аб умацаванні якога няспынна клапаціўся Ленін і аб якім штодзённа праяўляе бацькоўскія клопаты таварыш Сталін.

17 год прайшло з таго часу, як перастала біцца сэрца генія чалавецтва — Владзіміра Ільіча Леніна. Увесь совецкі народ бязмежна аддан ленінскім заветам, якія з геніяльнай мудрасцю ператварае ў жыццё найвялікшы прадаўжальнік справы Леніна—таварыш Сталін. Вялікі Сталін цвёрда вядзе нас па ленінскаму шляху да найвышэйшага чалавечага шчасця—комунізма.

І. С. ШЭЙБАК,

галоўны інжынер Віцебскага лесазавода імені «Праўды».

Выконваю заветы Ільіча

Гэта было больш дваццаці год таму назад — у 1920 годзе, калі маладая рэспубліка Советаў з усіх бакоў была акружана шчыльным кальцом знешняй і ўнутранай контррэволюцыі. Быў я яшчэ тады беспартыйным і працаваў слесарам у гомельскіх чыгуначных майстэрнях, зараз паравоза-вагонарамонтным заводзе. У адзін з ліпеньскіх дзён да нас з'явіўся брыгадзір і зачытаў тэлеграму таварыша Леніна, патрабуючага ад нас быстрага рамонту паравозаў для перавозкі часцей Чырвонай Арміі.

Усведамленне, што мы выконваем ленінскае заданне, натхняла кожнага з нас на працоўныя подвігі. Белапольскія банды знаходзіліся ў некалькіх кілометрах ад Гомеля, чутна была гарматная кананада.

У такіх умовах мы тры дні падрад не выходзілі з майстэрні, пакуль не выканалі заданне Леніна. Наша слаўная Чырвоная Армія своечасова атрымала патрэбнае падмацаванне, белапольскія банды былі адагнаны.

На ўсё жыццё захаваліся ў мяне ў памяці гэтыя незабыўныя дні. За выпуск з рамонту паравоза звыш плана, за выкананне ленінскага задання я быў узнагароджан Усерасійскім Цэнтральным Выканаўчым Камітэтам імянным гадзіннікам.

Праз чатыры гады — у 1924 годзе— Леніна не стала.

Узрушаны вялікай утратай, я, як і тысячы мне падобных, прадумаў свае адносіны да комуністычнай партыі. Па ленінскаму прызыву я ўступіў у партыю бальшэвікоў для таго, каб змагацца за таржаство ленінскіх ідэй.

З таго часу прайшло 17 год. Пад кіраўніцтвам вялікага Сталіна совецкі народ выконвае ленінскія заветы. На прыкладзе нашага завода, горада, рэспублікі мы пераконваемся, як вырасла і расцвіла наша соцыялістычная радзіма.

Ля труны Леніна вуснамі таварыша Сталіна совецкі народ кляўся захаваць і ўмацаваць дыктатуру пролетарыята. Як стары комуніст, я сваёй чэснай працай на вытворчасці змагаюся за ўмацаванне магутнасці нашай соцыялістычнай радзімы.

Ленін вучыў павышаць прадукцыйнасць працы і тым забяспечыць перамогу соцыялізма над капіталізмам. Гэтыя заветы вялікага Леніна я таксама з чэсцю выконваю, ажыццяўляючы на вытворчасці авангардную ролю комуніста. Абучаю беспартыйных рабочых стаханаўскім метадам работы.

Статут бальшэвіцкай партыі, патрабуе ад кожнага комуніста няспынна павышаць сваю дзелавую і палітычную кваліфікацыю. Не гледзячы на свой немалады ўжо ўзрост, я ў 1930 годзе скончыў без адрыву ад вытворчасці тэхнікум. Свае веды і шматгадовы вопыт работы я аддаю заводу. Атрыманая тэхнічная асвета дала мне магчымасць падняцца вышэй радавога рабочага-слесара, стаць майстрам комплекснай брыгады, а ў мінулым годзе мяне вылучылі начальнікам бюро вопісі гэтага завода. Гэта не тэхнічная, а адказная работа. Ад работнікаў бюро вопісі патрабуецца выдатнае веданне ўсіх дэталей паравоза, каб умець беспамылкова вызначыць ступень яго рамонту. З гэтай задачай я паспяхова спраўляюся. У канцы мінулага года за добрую работу я ўдастоіўся наркомаўскай узнагароды — імяннога гадзінніка.

Брыгада, якую я ўзначальваю, складаецца з 18 чалавек. Пераважная большасць рабочых з'яўляецца стаханаўцамі. Свой вопыт вызначэння роду рамонту паравоза я перадаю маім вучням тт. Случайнікаву і Клочнікаву. Яны будуць выдатнымі майстрамі.

Няма нічога больш пачотнага, чым змагацца, аддаваць свае сілы, веды за справу, якой прысвяціў сваё жыццё Владзімір Ільіч Ленін. Пад кіраўніцтвам вялікага Сталіна ўсе бяссмертныя ідэі Леніна будуць увасоблены ў жыццё.

САВА ЕФІМАВІЧ ЦАКУНОЎ,

член ВКП(б) ленінскага прызыва, нач. бюро вопісі Гомельскага паравоза-вагонарамонтнага завода.

ЗА РУБЯЖОМ

Англа-германская вайна

Германскія паведамленні

БЕРЛІН, 20 студзеня. (ТАСС). Германскае камандаванне паведамляе:

«Буйныя злучэнні германскіх самалётаў зноў атакавалі ўчора порт Ла-Валета на востраве Мальта. Некалькі бомб вялікага калібра ўпала на авіяносец, які стаяў ля Набярэжнай, на эсмінец, які знаходзіўся ў доку, а таксама на два гандлёвыя параходы. Разбурэнні і пажары можна было наглядаць на верфях, доках і прамысловых збудаваннях, а таксама ў арсенале. Збіта пяць англійскіх знішчальнікаў. У час разведкі над Англіяй за 25 кіламетраў на паўднёвы ўсход ад Гарвіча адна з скінутых бомб папала ў гандлёвы параход танажам у 8 тысяч рэгістравых брута-тон. Параход загарэўся».

Агенцтва Трансоцэан перадае, што германская авіяцыя зрабіла ў ноч на 20 студзеня новыя налёты на Лондан, а таксама на Саўтгемптон і іншыя гарады на паўднёвым узбярэжжы Англіі. Аперацыі ў раёне Лондана былі сканцэнтраваны супроць важных сілавых станцый і газавых заводаў у Грынвічы. На аб'ектах, якія падвергліся бамбардыроўцы, успыхнулі вялікія пажары і адбыліся ўзрывы.

Англійскія паведамленні

ЛОНДАН, 20 студзеня. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, у час налёту германскай авіяцыі на Паўднёвую Англію — у ноч на 20 студзеня — было збіта два германскіх бамбардыроўшчыкі. На працягу ночы былі таксама зроблены налёты на некаторыя пункты Паўднёва-Усходняй Англіі, у тым ліку на Лондан. Бамбардыроўка не нанесла сур'ёзных матэрыяльных страт. Чалавечыя ахвяры нязначныя.

Галоўным аб'ектам дзеянняў германскай авіяцыі ў ноч на 20 студзеня быў Саўтгемптон. На горад былі скінуты сотні запальваючых бомб. У рэзультаце прынятых эфектыўных мер успыхнуўшыя пажары былі хутка пагашаны.

Міністэрства інфармацыі паведамляе, што ўчора ў другой палавіне дня англійскія знішчальнікі збілі ў раёне Ла-Манша адзін германскі бамбардыроўшчык.

Сустрэча Гітлера з Мусаліні

БЕРЛІН, 20 студзеня. (ТАСС). Як перадае Германскае інфармацыйнае бюро, сёння адбылася сустрэча Гітлера з Мусаліні. У час сустрэчы Гітлер і Мусаліні ў прысутнасці міністраў замежных спраў падрабязна абмеркавалі існуючае становішча. «Гутарка, — заяўляе агенцтва, — ішла ў духу сардэчнай дружбы, існуючай паміж кіраўнікамі абодвух урадаў, і ў духу баявога саюза паміж германскім і італьянскім народамі. Гітлер і Мусаліні прышлі да поўнай згоды па ўсіх пытаннях».

Вайна паміж Грэцыяй і Італіяй

АФІНЫ, 20 студзеня. (ТАСС). У камюніке грэчаскага камандавання, апублікаваным вечарам 19 студзеня, паведамляецца, што на фронце адбываліся мясцовыя аперацыі. Грэкамі захвачана вялікая колькасць палонных, а таксама многа ваенных матэрыялаў.

Як перадае газета «Катымерыні», 18 студзеня на цэнтральным фронце грэкамі заняты умацаваны раён праціўніка. Грэкі захапілі вялікую колькасць ваенных матэрыялаў. У рэзультаце паветранага налёту на Валону разбурана многа ваенных аб'ектаў.

Газета «Кіноніа» ўказвае, што новыя пазіцыі грэчаскіх войск пануюць над пазіцыямі праціўніка ў раёне Тэпелене. Паводле атрыманых вестак, праціўнік сканцэнтраваў вялікія сілы на паўночным фронце.

НЬЮ-ЙОРК, 20 студзеня. (ТАСС). Як перадае агенцтва Юнайтэд Прэс, агонь грэчаскай артылерыі прымусіў італьянцаў пакінуць некалькі пазіцый на поўнач ад Паграданца. Прадстаўнік грэчаскага ўрада абверг паведамленне аб тым, што ў Салоніках высадзіліся англійскія матарызаваныя часці.

Агенцтва Асошыэйтэд Прэс перадае, што каля Дукаты — на поўнач ад Хімары — ідуць жорсткія баі. Абодва бакі нясуць вялікія страты. У раёне Клісура—Тэпелене бітва прадаўжаецца.

Зводка італьянскага камандавання

РЫМ, 20 студзеня. (ТАСС). Італьянскае камандаванне паведамляе: «На грэчаскім фронце не адбылося нічога істотнага. У Кірэнаіцы, на фронце Джарабуба і Тобруку адзначаліся дзеянні артылерыі і разведчых атрадаў. Паблізу Джарабуба нашы самалёты паспяхова бамбардыравалі механізаваныя часці праціўніка.

Ва Усходняй Афрыцы, на фронце Англа-Егіпецкага Судана, адзін з нашых пастоў адбіў моцную атаку праціўніка; захвачаны палонныя. Італьянскія войскі атакавалі атрад механізаваных часцей праціўніка, а таксама кавалерыйскі эскадрон, якія вымушаны былі адступіць. Нашы самалёты бамбардыравалі бронетанкавыя часці праціўніка ў некалькіх населеных пунктах Англа-Егіпецкага Судана. Праціўнік зрабіў некалькі налётаў на раёны Эрытрэі, нанёсшы нязначныя страты.

Злучэнні германскіх бамбардыроўшчыкаў у суправаджэнні італьянскіх і германскіх знішчальнікаў зрабілі налёт на ваенна-марскую базу Ла-Валеты (востраў Мальта), прычым неаднаразовай бамбардыроўцы падвергліся судны, якія знаходзяцца ў парту, арсенал і партовыя збудаванні; затоплен адзін параход. Авіяносец «Іластрыес» зноў пашкоджан бомбамі буйнага калібра. Італьянскія і германскія знішчальнікі збілі 6 самалётаў праціўніка. Адзін з нашых знішчальнікаў і 4 германскія бамбардыроўшчыкі не вярнуліся на базы.

Сёння раніцой самалёты праціўніка бамбардыравалі адзін населены пункт у Паўднёвай Італіі. Ваенныя пабудовы не пацярпелі».

Ваенныя дзеянні ў басейне Міжземнага мора

ЛОНДАН, 20 студзеня. (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае, што, згодна апублікаванага ўчора па востраве Мальта камюніке, па меншай меры 15 непрыяцельскіх самалётаў збіта на працягу дня. Учора на Мальту было зроблена пяць налётаў. Нанесены значныя матэрыяльныя страты грамадзянскім аб'ектам. У час аперацый загінуў адзін англійскі знішчальнік.

Агенцтва ўказвае, што з часу пачатку інтэнсіўных налётаў на Мальту (за апошнія 5 дзён) усяго збіта 35 непрыяцельскіх самалётаў.

НЬЮ-ЙОРК, 20 студзеня. (ТАСС). Каірскі карэспандэнт агенцтва Асошыэйтэд Прэс паведамляе, што англійскія матарызаваныя часці пасля захвату Касалы ўступілі ў Абісінію.

Затапленне двух англійскіх крэйсераў

РЫМ, 20 студзеня. (ТАСС). Паводле паведамленняў агенцтва Стэфані, на падставе дадатковых вестак высветлілася, што ў Міжземным моры былі знішчаны два англійскія крэйсеры. Адзін з іх затоплен 10 студзеня італьянскімі самалётамі на паўднёвы ўсход ад вострава Пантэлерыя, другі — 11 студзеня германскімі самалётамі на ўсход ад Мальты.

СТАНОВІШЧА Ў ФІНЛЯНДЫІ

ХЕЛЬСІНКІ, 19 студзеня. (ТАСС). На агульнагарадскім сходзе беспрацоўных жанчын Хельсінкі міністр шляхоў зносін і грамадскіх работ Салаваара адзначыў, што беспрацоўе сярод жанчын Фінляндыі асабліва вялікае ў экспартнай, харчовай, швейнай і тэкстыльнай прамысловасцях. У бліжэйшым будучым нельга чакаць росту вытворчасці з прычыны недахопу сыравіны. Дзяржаўны камітэт па барацьбе з беспрацоўем лічыць нямэтазгодным выдаваць беспрацоўным жанчынам грашовую дапамогу, паколькі «такая дапамога разлагае маральнае становішча маладых жанчын».

Як паведамляе газета «Уусі суомі», урад рашыў выпусціць новую ўнутраную пазыку ў 100 млн. фінскіх марак. Газета «Хельсінгін саномат» піша, што гэтая пазыка настолькі нязначная, што не зменіць становішча.

Газета «Суомен сосіалідэмакрааті» публікуе заяву мяснога аддзела кааператыўнага таварыства «Эланто». У заяве гаворыцца, што мясныя магазіны прадаўжаюць пуставаць. Паступіўшае ў продаж мяса было распрадана за поўгадзіны. З-за адсутнасці мяса каўбасныя прадпрыемствы амаль спынілі работу.

Заява ваеннага міністра ЗША Стымсона

ВАШЫНГТОН, 19 студзеня. (ТАСС). Пасля выступлення ваеннага міністра ЗША Стымсона ў камісіі па замежных справах палаты прадстаўнікоў, у якім ён заклікаў кангрэс адобрыць мерапрыемствы Рузвельта па аказанню дапамогі Англіі, член палаты прадстаўнікоў рэспубліканец Мундт заявіў, што палітыка аказання дапамогі ахвярам агрэсіі, праводзімая Рузвельтам, можа ўцягнуць ЗША ў многія канфлікты ў розных частках свету. Мундт затым запытаў Стымсона, чаму ЗША не падтрымлівалі Фінляндыю супроць Расіі. Стымсон адказаў, што руска-фінляндскі канфлікт не закранаў амерыканскую нацыянальную абарону.

Мундт запытаў далей, ці прадугледжвае прапануемы законапраект выступленне ЗША супроць «будучай рускай агрэсіі». Стымсон катэгарычна адмаўляў гэта і заявіў, што Злучаныя Штаты не маюць намеру ўмешвацца ва ўсякую агрэсію, а толькі ў такую, якая закранае амерыканскую нацыянальную абарону.

БУДАЎНІЦТВА АМЕРЫКАНСКІХ БАЗ ПАВЕТРАНАГА ФЛОТА НА АНГЛІЙСКІХ АСТРАВАХ

ЛОНДАН, 19 студзеня. (ТАСС). Афіцыяльна аб'яўлена аб пагадненні паміж ЗША і Англіяй аб адводзе ўчасткаў на востраве Санта Лучыа для арганізацыі амерыканскіх баз паветранага флота. Англія згадзілася задаволіць просьбу ўрада ЗША аб адводзе, апрача ўчастка ў заліве Гро-Іле, яшчэ аднаго — у заліве В'е-Фор. Санта Лучыа — адзін з буйнейшых у групе надветраных астравоў. Плошча яго 238 кв. міль, насельніцтва — каля 67 тыс. чалавек.

ПЕРАГАВОРЫ ПАМІЖ ФРАНЦУЗСКІМІ І ГЕРМАНСКІМІ ПРАМЫСЛОЎЦАМІ

КЛЕРМОН-ФЕРАН, 20 студзеня. (ТАСС). Паводле паведамлення агенцтва Гавас, французскае міністэрства прамысловасці і працы апублікавала наступнае камюніке: «У Парыжы пачаліся перагаворы паміж прадстаўнікамі французскай і германскай металургічнай прамысловасці з мэтай заключэння эканамічных пагадненняў. Перагаворы датычаць усіх агульных пытанняў, цікавячых французскіх і германскіх прамыслоўцаў, у прыватнасці пытанняў размеркавання заказаў і снабжэння прадпрыемстваў сыравінай. Пасяджэнні адбыліся 16, 17 і 18 студзеня. З мэтай аблягчэння работ было створана 5 камісій: па машынабудаўніцтву, точнай механіцы, электрабудаўніцтву, металаапрацоўцы і будаўніцтву аўтамабіляў і веласіпедаў».

У АДКРЫТАЙ ГАНДОЛЕ— У СТРАТАСФЕРУ

Выдатны высотны палёт А. Фаміна і Г. Голышэва

Нямецкія вучоныя Берсон і Зюрынг у 1901 годзе на аэрастаце «Прусія», аб'ёмам у 8.600 кубаметраў, падняліся на 10.800 метраў. З таго часу прайшло 40 год. За гэты час было зроблена нямала спроб падняцца на 11.000 метраў у адкрытай гандоле, але ўсе аканчваліся няўдачай.

У 1927 годзе амерыканцу Грэю ўдалося падняцца на аэрастаце вышэй 11 кіламетраў, але калі аэрастат прызямліўся, то Грэй быў знойдзен на дне карзіны мёртвым. У 1928 годзе на 11.000 метраў падняўся іспанскі аэранаўт Молас. Пры спуску аэрастата цела яго было знойдзена акачанеўшым на дне гандолы.

17 студзеня два вядомыя совецкія аэранаўты — А. А. Фамін і Г. І. Голышэў зрабілі выдатны палёт у стратасферу ў адкрытай гандоле. Фамін і Голышэў на субстратастаце «СССР ВР-79» аб'ёмам звыш 2.500 кубаметраў дасягнулі вышыні больш 11.000 метраў.

ЯК МЫ ПАДНІМАЛІСЯ Ў СТРАТАСФЕРУ

Расказ камандзіра субстратастата „СССР ВР-79“ А. А. Фаміна

18 студзеня позна вечарам супрацоўнік ТАСС звязаўся па тэлефону з пасёлкам Камешкава, Іванаўскай вобласці, і гутарыў з камандзірам субстратастата «СССР ВР-79» тав. А. А. Фаміным.

Старт субстратастата «СССР ВР-79». На першым плане — камандзір субстратастата А. А. Фамін (справа) і пілот Г. І. Голышэў. Фото М. Калашнікава. («Правда»).

Вось што паведаміў аб пад'ёме ў стратасферу ў адкрытай гандоле Аляксандр Фамін:

— Да палёту мы рыхтаваліся старанна, бо ведалі, наколькі складаны пад'ём у адкрытай гандоле на такія вялікія вышыні. 11 тысяч метраў лічылася прэдзелам чалавечаскіх магчымасцей. Але мы рашылі ўшто-б та ні стала перамагчы стыхію. Працяглы час трэніраваліся ў барокамеры, дзе штучна стваралася разрэджанае асяроддзе, адпавядаючае вышыні ў 13 тысяч метраў.

Пад'ём нашага субстратастата адбываўся са скорасцю ад 2 да 6 метраў у секунду. На вышыні ў 5.000 метраў абалочка субстратастата прыняла правільную форму шара. На вышыні ў 9.000 метраў мы прайшлі рад слоістых аблакоў, і перад намі адкрылася бязбрэжная блакітная прастора. Калі мы знаходзіліся на вышыні 9.500 метраў, тэрмометр паказаў мінус 60 градусаў, затым тэмпература стала павышацца, і на прэдзельнай вышыні, якой мы дасягнулі, тэрмометр паказваў усяго толькі 56 градусаў ніжэй нуля.

У 14 гадзін 45 мінут мы знаходзіліся, паводле папярэдніх разлікаў, ужо на вышыні 11.000 метраў. Удакладненне вышыні правядзе авіяцыйна-спартыўная камісія Цэнтральнага аэраклуба СССР імені Чкалава, куды будзе накіраван увесь матэрыял аб нашым палёце.

На вышыні 11.000 метраў прабылі 15 мінут. Самаадчуванне было вельмі добрае. Дзякуючы працяглай трэніроўцы ў барокамеры мы ўнікнулі так званай кесонавай хваробы, характэрнай страшэннымі болямі ў суставах. Дзякуючы выдатна падрыхтаванай кіслароднай апаратуры мы з тав. Голышэвым здолелі на гэтай вышыні правесці вялікую фізічную работу і выканаць рад вельмі важных навуковых назіранняў. Калі знаходзіліся на прэдзельнай вышыні, неба мела светлаблакітны колер з надзвычай цікавым шэраватым адценнем.

Скорасць руху ў стратасферы вызначыць нам было цяжка. Агульная-ж скорасць палёту перавышае 80 кіламетраў у гадзіну.

Спуск мы пачалі роўна ў 15 гадзін, маючы на барту 80 кілаграмаў баласта. У часе спуску нам прышлося прайсці праз магутныя слоістыя воблакі. Зямлю ўбачылі на вышыні 3,5 тысячы метраў. Скорасць спуску не перавышала 4 метраў у секунду.

Уся навуковая апаратура працавала выдатна. Пробу паветра мы бралі на «паталку», на вышыні ў 8.000 і 4.000 метраў. У 200 метрах ад зямлі мы выкінулі на парашуце шкляныя балоны з пробай паветра. Затым падрыхтаваліся да пасадкі.

Прызямліліся выключна плаўна на велізарным роўным полі блізка ад фабрыкі імені Валадарскага. Гандола мякка стала на зямлю. Усё навуковае абсталяванне ў поўным парадку. Нас сустрэлі рабочыя і служачыя фабрыкі і калгаснікі вакольных сёл.

У агульнай складанасці наш палёт прадаўжаўся 2 гадзіны 55 мінут. За гэты час мы пакрылі прыкладна 250 кіламетраў.

Адчуваем сябе добра. Свой палёт прысвячаем XVIII Усесаюзнай партыйнай канферэнцыі. Гатовы да выканання новых, яшчэ больш адказных заданняў на карысць совецкай навукі, на славу нашай дарагой социялістычнай радзімы.

(ТАСС).

УЗНАГАРОДЖАННЕ МАШЫНІСТАЎ

ВІЦЕБСК. 20 студзеня. (БЕЛТА). За выдатную работу 100 лепшых машыністаў Віцебскага паравознага дэпо ўзнагароджаны штогодняй наркомаўскай прэміяй. Сярод узнагароджаных — машыністы-крывапосаўцы тт. Далманаў, Варапаеў, ордэнаносцы тт. Мураўёў, Мурэіч, Валасач і інш.

Наркомаўскую прэмію і падзяку атрымала лепшая на Заходняй чыгунцы паравозная брыгада старшага машыніста камсамольца тав. Варапаева, якая зэканоміла звыш 250 тысяч кілаграмаў паліва. Агульны прабег паравоза склаў 106 тысяч кіламетраў. Увесь службовы рамонт лакаматыва брыгада праводзіць сваімі сіламі.

ТВОРЫ В. І. ЛЕНІНА НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Мільёны працоўных Беларусі вучацца большэвізму па творах В. І. Леніна, выданых на беларускай мове.

На беларускай мове выдана 208 прац геніяльнага правадыра народаў. Сярод іх: «Імперыялізм, як вышэйшая стадыя капіталізма», «Дзяржава і рэвалюцыя», «Матэрыялізм і эмпірыякрытыцызм», «Што рабіць?»

Насустрач XXIII гадавіне РСЧА

Бюро Гомельскага абкома КП(б)Б прыняло пастанову аб падрыхтоўцы да святкавання XXIII гадавіны РСЧА.

Бюро абкома абавязала ГК і РК КП(б)Б правесці на фабрыках і заводах, у прамысловых арцелях, калгасах, соўгасах, МТС, школах, установах, на былых выбарчых участках гутаркі і даклады аб XXIII гадавіне РСЧА. Райкомам КП(б)Б і выканкомам райсоветаў прапанавана да 20 лютага правесці сесіі гарадскіх і раённых Советаў дэпутатаў працоўных і сходы абароннага актыва па сельсоветах, на якіх заслухаць даклады аб выніках абароннай работы за 1940 г. і задачах у 1941 г. Загадчыкам ваенных аддзелаў ГК і РК КП(б)Б, абкому камсамола і кіраўнікам абласных і раённых арганізацый Асоавіяхіма прапанавана падрыхтаваць і ўзорна правесці камсамольскія і прафсаюзныя кросы і спаборніцтвы каманд Асоавіяхіма, прысвечаныя XXIII гадавіне РСЧА.

Аўтабіяграфія А. В. Суворава

У аналах Дзяржаўнай бібліятэкі імені Леніна захоўваецца больш 30 кніг, на рускай і французскай мовах, выданых у 1802 годзе і пазней, прысвечаных рускаму палкаводцу А. В. Сувораву.

Сярод гэтых кніг — найбольшая па даўнасці «История генералиссимуса князя италийского, графа Суворова-Рымникского», напісаная дзелаводам А. В. Суворава — Е. Фуксам, які быў пры палкаводцу ў часе італьянскага і швейцарскага паходаў. Гэтая кніга ў двух тамах выдана ў 1811 годзе.

У 1808 годзе выдана кніга «Дух великого Суворова или анекдоты подлинные о князе италийском, графе А. В. Суворове-Рымникском».

У прыгожы пераплёт заключана біяграфія Суворава, напісаная ім самім у 1786 годзе.

Палкаводзец спісла расказвае пра сваё баявое жыццё. «Никакой баталии — пісаў ён, — в кабинете выиграть не можно и теория без практики мертва».

Дыскусія аб беларускай паэзіі

Два дні, 17 і 18 студзеня, у мінскім Доме пісьменнікаў БССР праходзіла творчая дыскусія аб беларускай паэзіі. Даклады аб беларускай паэзіі за 1940 год зрабілі крытыкі Г. Бярозкін і Я. Шарахоўскі.

Выступіўшыя ў спрэчках паэты П. Броўка, П. Глебка, З. Аксельрод, Х. Мальцінскі, Э. Агняцвет, крытыкі Клімковіч, Кучар, Ларчанка папоўнілі даклады і аспрэчвалі рад палажэнняў, выказаных у дакладах.

Многа правільных заўваг было зроблена выступаючымі па адрасу крытыкі, якая не аслабанілася ад штампа, павярхоўных ацэнак паэтычных твораў. Паэт Глебка ў сваёй прамове паставіў задачу напісання сур'ёзнай даследчай працы аб беларускай паэзіі.

Выступаўшыя таварышы адзначылі каштоўнасць ініцыятывы праўлення Саюза совецкіх пісьменнікаў БССР, якое арганізавала дыскусію аб паэзіі. (БЕЛТА).

Паведамленне

22 студзеня, у 8 гадзін вечара, у Доме партыйнай асветы (вялікая зала) адбудзецца **вечар, прысвечаны памяці В. І. Леніна.**

Праграма вечара:

1. Даклад акадэміка С. Я. Вальфсона — «Ленін — карыфей навукі».
2. Канцэрт. Сіламі Белдзяржкансерваторыі будуць выкананы творы аб Леніне і любімыя творы Ільіча.

Адказны рэдактар Т. С. ГАРБУНОЎ.

ДЗЯРЖАЎНЫ ОРДЭНА ЛЕНІНА ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА БССР
23/І спектакль для школьнікаў і студэнтаў
ЧЫО-ЧЫО-САН
Пачатак у 8.30 веч.

ДЗЯРЖАЎНЫ ЯЎРЭЙСКІ ТЭАТР БССР
22 студзеня ТЭЎЕ-МАЛОЧНІК
Пачатак у 8.30 веч.

Кінатэатр «Інтэрнацыянал» ЛЕНІН У 1918 ГОДЗЕ

ПЕРШЫ БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР
21 студзеня «ГЕНЕРАЛЬНЫ КОНСУЛ»
Пачатак у 8.30 веч.

Кінатэатр «Радзіма» 1. НА ПУЦЯХ. 2. СІЛА ЖЫЦЦЯ.
Кінатэатр «Спартак» «ДРУЗЬЯ ВСТРЕЧАЮТСЯ ВНОВЬ»

Да ўвагі насельніцтва!
КАЛІ Ў ВАС ЁСЦЬ НЕПАТРЭБНЫЯ ВАМ КНІГІ
прадавайце іх магазінам КОГІЗ'а.

ДА ВЕДАМА НАСЕЛЬНІЦТВА І УСТАНОЎ г. МІНСКА
АРЦЕЛЬ „МЕБКААПРАМОНТ“
ПРАВОДЗІЦЬ РАМОНТ МЭБЛІ
ЗАКЛЮЧАЕ ДАГАВОРЫ

РАДЫЁПРАГРАМЫ
24 СТУДЗЕНЯ, ПЯТНІЦА
26 СТУДЗЕНЯ, НЯДЗЕЛЯ

АКАДЭМІЯ НАВУК БССР аб'яўляе ПРЫЁМ У АСПІРАНТУРУ

У1022. Мінск, друкарня «Звязды», Совецкая, 49.